

آنچه در این شماره می‌خوانید:

سرمقاله

ص ۱

دسترسی رایگان به مقالات از طریق سایت FindArticles.com

ص ۲

جستجو در وب: مهارت‌های جستجوی تخصصی در وب

ص ۳

دسترسی به متن کامل مقاله‌های علمی از طریق شبکه کتابخانه مرکزی

ص ۵

چگونه اطلاعات صفحه با سائتی را برای دیگران ارسال

ص ۷

دسترسی به اطلاعات علمی در ایران

ص ۹

دسترسی به بورسها و فرصت‌های پژوهشی در سطح جهان Grant Register

ص ۱۰

دسترسی به شاهکارها و متون ادب فارسی در اینترنت

ص ۱۱

معرفی موتور جستجوی (Allthesites.com)

ص ۱۳

آشنایی با کتابهای اطلاع‌رسانی

ص ۱۴

سرمقاله^۱

به تدریج که اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی از امکانات اینترنت بیشتر استفاده می‌کنند و این شبکه جهانی جای بیشتری در فعالیتهای آموزشی و پژوهشی آنها به خود اختصاص می‌دهد، ضرورت کسب مهارتهای "اطلاع‌یابی تخصصی" نیز جدی‌تر می‌شود. اگر بسیاری از امکانات جستجو و اطلاع‌یابی (از جمله موتورهای جستجوی وب) شرایط متغیر و متحولی را طی می‌کنند و گاهی استفاده از آنها دشوار می‌باشد، اما به طور معمول شیوه جستجو در همه آنها از الگوی کم و بیش یکسانی پیروی می‌کند. آگاهی از شیوه‌های جستجوی ساده و پیشرفته برای یافتن "اطلاعات تخصصی" و مورد نیاز برای تدریس و تحقیق از ملزومات "سواد/اطلاعاتی" به شمار می‌آید که همه اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی باید به آن مجهز باشند. با اندکی تلاش و دقت می‌توان به سواد اطلاعاتی و مهارتهای کسب اطلاعات تخصصی در اینترنت مجهز شد. این توانایی باعث می‌شود تا به طور دقیق به مطالب تخصصی مورد نیاز دست یافت و از اتلاف وقت جلوگیری کرد. اطلاع‌یابی در اینترنت، چنانچه هدفمند و تخصصی باشد و کاربران بدانند که چگونه باید در این فضای بیکران اطلاعاتی سیر کنند، نهرنج‌آور، بلکه بسیار لذت‌بخش خواهد بود.

در سالهای اخیر سایتهای زیادی با کمک و مشارکت مؤسسه‌های مختلف جهت دسترسی هر چه بیشتر محققان به مقاله‌های علمی طراحی شده است. یکی از این سایتهای FindArticles.com می‌باشد. این سایت آرشیوی بزرگ از مقاله‌های منتشر شده در حوزه‌های مختلف دارد که با مشارکت موسسه‌های Looksmart و Gale Group تهیه شده است و دربرگیرنده صدها هزار مقاله در بیش از ۳۰۰ مجله و نشریه است که از سال ۱۹۹۸ به بعد قابل دسترسی شده است. موضوعهایی نظیر تجارت و بازرگانی، بهداشت، جامعه‌شناسی، سرگرمی‌ها، ورزش و غیره را در برمی‌گیرد؛ بطور مستمر روزآمد شده و مقاله‌ها، به طور معمول، ۳۰ روز پس از چاپ آنها در مجلات چاپی، به این پایگاه افزوده می‌شود. این سایت دارای یک موتور جستجوی ویژه است که به کمک آن می‌توان به آسانی و با سرعت مقاله‌های منتشر شده در موضوعهای مورد علاقه خود را پیدا نموده و نسخه‌ای از مقاله را نیز (به صورت الکترونیکی) و بدون پرداخت هزینه تهیه کرد.

برای جستجوی مقاله‌ها از چند طریق می‌توانید عمل کنید:
جستجو بر اساس کلیدواژه:

در قسمت search for وارد نمودن کلمه یا عبارت مورد نظر و زدن کلید Find it جستجو را انجام دهید. هنگامی که کلمات را در محل جستجو وارد می‌کنید، موتور جستجو تک‌تک کلمات را در عنوان مجله، عنوان مقاله، نام نویسنده و متن مقاله جستجو کرده و در نتایج نشان می‌دهد. چنانچه بخواهید نتیجه جستجو را دقیق‌تر کنید، لازم است کلمات و یا عبارت مورد نظر را داخل گیومه " " قرار دهید. به این ترتیب، به طور دقیق، مقاله‌هایی با عبارت مورد نظر شما و بر اساس همان ترتیب بازیابی می‌شود. در این موتور جستجو، استفاده از عملگرهای بولی به شما کمک می‌کند تا جستجویتان را خاص‌تر کنید. علامت (+) نشانه عملگر and است. با استفاده از این علامت در بین کلمه‌ها، مقاله‌هایی که دارای دو کلمه مورد نظر باشد بازیابی خواهد شد. مثل: research + development

۲) جستجو بر اساس موضوع (View Publication: by Subject):

برای جستجوی بهتر، این سایت دارای بخش ویژه‌ای است که شامل طبقه‌بندی موضوعهای مختلف است. با اشاره بر روی by subject می‌توانید موضوع دلخواه خود را از فهرست ظاهر شده انتخاب کرده و جستجو را باز هم به موضوعهای خاص‌تر محدود کنید تا به مقاله‌های مورد نیاز برسید.

جستجو بر اساس عنوان نشریه (View Publication: by name A-Z):

سایت FindArticles این امکان را فراهم آورده است تا انتشارات موجود در آن را بر اساس الفبایی‌عنوان در اختیار داشته باشید. با اشاره بر روی by name: A-Z و سپس انتخاب یکی از حروف الفبا، فهرست عنوان انتشاراتی که با آن حرف آغاز می‌شوند نمایان شده، با انتخاب عنوان مورد نظر، جستجوی شما تنها در آن عنوان نشریه انجام می‌گیرد.

جستجو در وب ۱

مهارت‌های جستجوی تخصصی در وب

بدون تردید، شبکه وب به صورت یکی از مهمترین منابع برای دسترسی به اطلاعات روزآمد، بویژه اطلاعات تخصصی در آمده است. روزبه‌روز بر تعداد افرادی که قبل از مراجعه به سایر منابع (کتابها و مجله‌های چاپی)، به اینترنت مراجعه می‌کنند، افزوده می‌شود. اعضای هیأت علمی می‌توانند برای بسیاری از نیازهای اطلاعاتی خود، از جمله تدوین سرفصل و محتوای درس‌های خود، شناسایی منابع و مآخذ، برنامه‌ها و فعالیتهای کلاسی، تکالیف و پروژه‌های پایان ترم و حتی انواع آزمونها و تست‌ها به سایت‌های وب مراجعه کنند. برای موارد دیگری چون آگاهی از کنفرانسها، کارگاه‌های آموزشی، بورسها و امکانات تحصیلی، فرصتهای مطالعاتی، عضویت در انجمنهای علمی و حرفه‌ای و مانند آن، منابع جدید و سودمندی رامی‌توان در وب بازیابی کرد.

کسب مهارت‌های جستجوی تخصصی پیش‌شرط استفاده از وب و یافتن سایت‌های سودمند و مرتبط می‌باشد. برای این منظور، لازم است همراه با واژه مربوط به موضوع تخصصی خود (مثلاً "حشره‌شناسی"، "مدیریت صنایع غذایی"، "بیماریهای انگلی دامهای کوچک"، "نقد ادبی در ادبیات معاصر"، "روانشناسی کودکان استثنایی" و...) واژه‌های دیگری که بیانگر "نوع منبع اطلاعاتی" و یا "نوع فعالیت"، برای عنوان مثال کنفرانس، کارگاه آموزشی، عضویت در مجامع و مانند آنها باشد در موتور جستجو وارد کرده و جستجو را انجام داد. برای مثال، این واژه‌ها، همراه با موضوع موردنظر، می‌توانند مورد استفاده قرار گیرند.

برای یافتن کتاب‌های الکترونیکی	online Books electronic books e-Books
برای مجله‌های الکترونیکی	online Journals electronic journals e-Journals
برای همایشها	Conferences Seminars Symposiums
برای مقاله‌ها و گزارش‌های پژوهشی	Research Papers Research articles Research Reports
برای موضوعهای پژوهشی (اولیتهای پژوهشی)	Research projects Research Topics
برای پایان‌نامه‌ها	Theses Dissertations
برای برنامه‌ها و سرفصل‌های درسی	Courses Syllabus Curriculum
برای کتابشناسیها و منابع و مآخذ	Bibliographies Indexes Sources
برای اسلایدها، عکسها، تصاویر و	Slides Photo

برنامه‌های نمایشی	Images
برای آزمون‌ها و تست‌ها	Tests Quizz Exams
برای مرور نوشتارها و یافته‌های علمی	Literature Review Annual review State of the Art
برای نرم‌افزارها و برنامه‌های رایانه‌ای	Softwares Computer Programs

مثال: Sociology electronic jouranls

برای مثال، از ترکیب موضوع تخصصی "حشره‌شناسی (Insects)" و "Conferences" سایتهایی بازیابی می‌شود که کنفرانسهای برگزار شده یا کنفرانسهایی را که قرار است در آینده در زمینه حشره‌شناسی برگزار شود، معرفی می‌کند و یا از ترکیب موضوع "مقاومت مصالح" و "Curriculum" محتوای درسی این موضوع که در دانشگاه‌های دیگر تدریس می‌شود، بازیابی می‌گردد. مثال دیگر، از ترکیب موضوع "قارچهای سمی" و "Slides"، تصاویر مربوط به این نوع قارچها روی صفحه نمایش داده خواهد شد که می‌توان از آنها برای تدریس یا پژوهش استفاده کرد.

برای کسب مهارت جستجوی تخصصی و بازیابی جدیدترین اطلاعات در حوزه موردنظر خود باید تمرین کرد. با تمرین می‌توان خطاها را در جستجو شناسایی کرد و در نهایت به آنچه موردنظر است رسید.

دسترسی به متن کامل مقاله‌های علمی مجله‌های لاتین یکی از راهکارهای مورد توجه اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی در کتابخانه‌هاست. در این قسمت به بررسی چند پایگاه اطلاعاتی تمام‌متن، قابل دسترسی از طریق شبکه دانشگاه فردوسی مشهد، پرداخته می‌شود.

۱) پایگاه اطلاعاتی EBSCO

این پایگاه شامل دو بانک اطلاعاتی بزرگ می‌باشد:

الف) Academic Search Elite:

بانک اطلاعات تحقیقات منتخب که شامل چکیده مقاله‌ها از سال ۱۹۸۴ و متن کامل مقاله‌ها از سال ۱۹۹۰ می‌باشد. حدود ۱۲۵۰ مجله معتبر علمی به صورت تمام‌متن / تمام‌تصویر و ۱۷۰۰ مجله را به صورت چکیده در خود جای داده است. این مجموعه جامعیت به نسبت کاملی از تمام علوم دانشگاهی دارد و اطلاعات آن، منبع ارزشمندی برای برنامه‌های جامع آموزشی و پژوهشی می‌باشد. پوشش موضوعی آن شامل علوم، اقتصاد، علوم کامپیوتر، مهندسی، زبان و زبان‌شناسی، علوم انسانی، علوم اجتماعی، حقوق، هنر، ادبیات، پزشکی و... می‌باشد.

ب) Business Source Elite:

که این مجموعه توانمند ترکیبی از مجله‌های معتبر تجاری، نشریه‌های بازرگانی و آخرین پیشرفت‌های جهانی در زمینه تجارت و بازرگانی می‌باشد. اطلاعات بیش از ۹۵۰ مجله تمام‌متن و چکیده مقاله‌های ۱۶۴۰ نشریه را همراه با تصویر، نمودار و جدول از سال ۱۹۹۰ تا زمان حاضر ارائه می‌دهد. پوشش موضوعی آن حسابداری، بانکداری، تجارت، مدیریت، مطالعات منطقه‌ای، بازاریابی، فروش و... می‌باشد.

۲) پایگاه اطلاعاتی ProQuest 5000

این پایگاه یک نظام اطلاع‌رسانی پیوسته و پویا می‌باشد و دارای ابزارهای جستجو و بازیابی قدرتمند می‌باشد. حدود ۷۰۰۰ مجله را پوشش می‌دهد که ۳۵۰۰ نشریه آن به صورت تمام‌متن / تمام‌تصویر می‌باشد. یکی از ویژگی‌های این پایگاه سرعت آن در روزآمد کردن بانک‌های اطلاعاتی است. این پایگاه به پایگاه‌های اطلاعاتی موضوعی تقسیم شده است و روش جستجو در همه آنها یکسان و ساده می‌باشد.

از جمله پایگاه‌های ProQuest می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

Proquest Applied Sciences	الف: پایگاه اطلاعات علوم کاربردی
Proquest General Science Plus Text	ب: پایگاه اطلاعات علوم پایه
Proquest Computing	ج: پایگاه اطلاعات کامپیوتر
Proquest Telecommunication	د: پایگاه اطلاعات ارتباطات راه دور
Proquest ABI Inform Global	ه: پایگاه اطلاعات تجارت و مدیریت

Proquest Accounting and

و: پایگاه اطلاعات حسابداری و مالیات
Tax

Proquest Social

ز: پایگاه اطلاعات علوم اجتماعی
Sciences

Proquest Education

ح: پایگاه اطلاعات آموزشی
Complete

۳) پایگاه اطلاعاتی Expanded Academic ASAP International

بانک اطلاعات نشریه‌های تمام‌متن دانشگاهی که ناشر آن Gale Group می‌باشد و چکیده و اصل مقاله همراه با تصویر و نمودار را از سال ۱۹۸۰ تا کنون دربرمی‌گیرد. این پایگاه حدود ۱۴۰۰ عنوان مجله علمی را پوشش می‌دهد. بسیاری از مقاله‌ها دارای تصویرهایی با کیفیت بالا می‌باشد. علاوه بر آن، چکیده مقاله‌های بیش از ۲۶۰۰ نشریه را نیز دربرمی‌گیرد. پوشش موضوعی آن شامل علوم، مهندسی، علوم اجتماعی، علوم انسانی، هنر و نشریه‌های خبری می‌باشد.

۴) بانک اطلاعاتی IEEE

با داشتن این بانک بیش از ۳۰٪ منابعی را که در زمینه مهندسی بر، الکترونیک و کامپیوتر در جهان منتشر می‌شود در دسترس دارید. این پایگاه بیش از ۶۵۰۰۰۰ مقاله تمام‌متن، گزارش کنفرانس و غیره را در موضوعهای فو دربردارد. علاوه بر آن، استانداردهای این حوزه و هزاران چکیده و اصل مقاله را شامل می‌شود.

روش جستجو در پایگاه‌های فوق در یک جزوه جداگانه به زودی منتشر خواهد

شد.

چگونه اطلاعات صفحه یا سایتی را برای دیگران ارسال کنیم^۱

بسیاری از اوقات، در حین جستجو به صفحات و یا سایتهایی برخورد می‌کنید که به نظر تان جالب و مفید می‌رسد و مایلید دیگران نیز از وجود این صفحات مطلع شده و از اطلاعات آن استفاده کنند. این امر، هنگامی که قصد دارید سایتهای مفید (مثلاً سایت انجمنها، دانشگاهها، کتابخانهها، کنفرانسها و مانند آنها) را برای گروههای بحث الکترونیکی یا اعضاء يك انجمن معرفی کنید بسیار مفید است.

کافی است صفحه مورد نظر را از طریق پست الکترونیکی برای يك فرد یا گروهی از افراد ارسال کنید. برای انجام این کار، یعنی ارسال صفحات یا سایتهای اینترنتی، ابتدا بر روی صفحه‌ای که قصد ارسال آن را دارید، دکمه سمت راست موشواره را فشار دهید، پنجره‌ای باز می‌شود که دارای چند گزینه است. یکی از این گزینه‌ها، که با واژه‌های Send page دیده می‌شود ویژه ارسال صفحات وب از طریق پست الکترونیکی است. چنانچه آن را انتخاب کنید، نرم‌افزار پست الکترونیکی فراخوانده می‌شود. در مقابل کلمه to: آدرس پست الکترونیکی گیرنده را تایپ می‌کنید، سپس کلید send را بزنید. بلافاصله، صفحه مورد نظر به آدرسی که تایپ کردید، ارسال می‌گردد. این عمل هنگامی به راحتی انجام می‌شود که نشانی پست الکترونیکی شما بر روی کامپیوتر تعریف شده باشد. یعنی شما در هنگام ارسال صفحه، عضو يك پست الکترونیکی باشید که در کامپیوتر مورد استفاده فعال باشد. چنانچه این کار از قبل انجام نشده باشد، مراحل زیر را به ترتیب انجام دهید:

ابتدا، پس از ورود به مرورگر Netscape، از نوار بالای صفحه به قسمت edit رفته، سپس گزینه Preference را انتخاب کنید، صفحه‌ای باز می‌شود. در ستون سمت چپ صفحه، مکان نما را بر روی گزینه Mail & News Group قرار داده، دکمه سمت راست موشواره را فشار دهید تا زیر شاخه‌های آن ظاهر شود. شاخه Identity را انتخاب کنید. در فیلد Your name نام کاربری و در قسمت email address، نشانی پست الکترونیکی خود را وارد نموده، سپس بدون زدن کلید OK، از ستون سمت چپ شاخه mail server را انتخاب نموده، در قسمت outgoing (SMTP) server / mail نام سروری که بر روی آن نشانی پست الکترونیکی شما ایجاد شده است، وارد کنید. (به عنوان مثال، چنانچه نشانی پست الکترونیکی شما dorrifar@wali.um.ac.ir باشد نام سرور wali است).

در قسمت out going mail server username نام کاربری خود را وارد کنید و در انتها کلید OK را بزنید. پس از انجام مراحل فوق، نشانی پست الکترونیکی شما برای همیشه در کامپیوتر مورد استفاده تعریف شده و به راحتی می‌توانید صفحاتی را برای افراد مختلف ارسال کنید.

چنانچه از مرورگر (Internet Explorer) استفاده می‌کنید، نحوه ارسال صفحه به ترتیب زیر است: ابتدا از قسمت نوار بالای صفحه، کلید File را زده سپس با موشواره روی گزینه Send Page by email و Link by email ظاهر می‌شود. با انتخاب Page by email، صفحه‌ای باز می‌شود که در مقابل کلمه to: نشانی گیرنده را تایپ می‌کنید و صفحه مورد نظر شما از طریق پست الکترونیکی برای فرد ارسال می‌شود.

با انتخاب link by email تنها "نشانی" آن سایت یا صفحه از طریق پست الکترونیکی ارسال می‌شود. در مرورگر نتسکیپ، این مسیر را می‌توانید از قسمت tools و سپس انتخاب mail and news طی کنید.

دسترسی به اطلاعات علمی در ایران:^۱

با سایت اینترنتی مرکز اطلاعات و مدارك علمی ایران آشنا شوید

مرکز اطلاعات و مدارك علمی ایران با استفاده از تجارب سی سال گذشته خود در زمینه گردآوری، سازماندهی و اشاعه اطلاعات علمی، اقدام به توسعه دامنه فعالیت‌های خود در سطح ملی نموده است. این مرکز به منظور پشتیبانی از فعالیتهای پژوهشی و آموزشی، از سال ۱۳۷۲ به بعد، اطلاعات علمی کشور را در قالب پایگاههای اطلاعاتی سازماندهی و بر روی شبکه عرضه نموده و اکنون نیز

اطلاعات کامل این پایگاهها با بیش از ۳۰۰۰۰۰ رکورد اطلاعات علمی بر روی سایت وب در معرض استفاده پژوهشگران و اندیشمندان قرار دارد. این سایت، که با نشانی اینترنتی www.irandoc.ac.ir در مرورگر Internet Explorer فراخوانده می‌شود، به دو زبان فارسی و انگلیسی طراحی شده است. در صفحه اولیه این سایت با انتخاب گزینه "مرکز اطلاعات و مدارك علمی ایران" وارد صفحه اصلی سایت می‌شویم که در آن گزینه‌های مختلفی وجود دارد. از جمله "معرفی پایگاهها" که با انتخاب این گزینه سیاهه پایگاههای موجود در این سایت قابل مشاهده است. از جمله آنها، پایگاه "پایان‌نامه‌های فارغ‌التحصیلان دانشگاهها و مراکز آموزش عالی ایران"، پایگاه "اطلاعات طرح‌های پژوهشی" و ۹ پایگاه دیگر است که با انتخاب هر کدام از آنها به اطلاعات بیشتر درباره آن دست پیدا می‌کنیم. به طور مثال، پایگاه پایان‌نامه‌های ایران - دکتری و کارشناسی ارشد. این پایگاه که از سال ۱۳۵۰ به بعد به طور مستمر اطلاعات پایان‌نامه‌های دانشگاهی که به این مرکز رسیده به آن اضافه نموده است. در حال حاضر، ۲۰ پایگاه که شما ۵۹۳۷۱ منبع اطلاعاتی است که از سال ۱۳۶۸ به بعد را شامل می‌شود در این گزینه وجود دارد. چنانچه قصد جستجو در پایگاهها را داشته باشیم می‌توان از صفحه اصلی، گزینه "جستجو در پایگاهها" را انتخاب نمود و با وارد کردن اطلاعات شخصی و يك گذر واژه به دلخواه و ثبت نام وارد صفحه جستجو شد (توضیح اینکه با گذر واژه فوق می‌توان دفعات بعد به عنوان عضو و بدون تکمیل فرم به جستجو پرداخت).

جستجو را می‌توان به دو روش انجام داد:

۱. چنانچه دکمه جستجو انتخاب کنید، نتیجه آن شروع جستجو در "پایگاه جامع" می‌باشد. اولین پایگاهی که در آن جستجو صورت می‌گیرد پایگاه پایان‌نامه‌ها است و یا
۲. نام یکی از پایگاهها را می‌توان انتخاب کرد و جستجو را در آن پایگاه آغاز نمود.

در حالت عادی، عبارت مورد نظر (صرفنظر از نوع پایگاه) در کلیه فیلدها جستجو می‌شود. اما می‌توان جستجو را در یکی از سه فیلد (عنوان - موضوع - اسامی) انجام داد. در این صفحه، مکانات دیگری در نظر گرفته شده است: از جمله، انجام جستجو در اینترنت با همان عبارت جستجو که در پایگاههای این سایت مورد استفاده قرار گرفته، امکان‌پذیر است.

در سطح جهان، سازمان‌هایی وجود دارند که برای انجام طرح‌ها و فعالیت‌های پژوهشی خود، بورس‌ها و فرصت‌هایی را پیشنهاد و شرایط مربوط به دریافت آنها را تعریف و تعیین می‌نمایند.

کتاب Grant Register که در حال حاضر کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه فردوسی نوزدهمین ویرایش آن (مربوط به سال ۲۰۰۱) را تهیه نموده است حاوی اطلاعاتی است که در پنج قسمت دسته‌بندی شده است:
:G.R

اطلاعات این بخش به طور مستقیم بوسیله سازمان‌های اهداءکننده بورس‌ها و فرصت‌ها تهیه می‌شود. این اطلاعات با نظم الفبائی نام موسسات تنظیم یافته و جزئیاتی را در مورد موضوع‌های مورد پژوهش، شرایط احراز، بودجه و امکانات، اهداف طرح‌های موردنظر و... در بردارد.

موضوع و راهنمای شرایط احراز و کسب امکانات و بودجه:

اطلاعات این بخش بورس‌ها و فرصت‌ها را با توجه به موضوع موردنظر ارائه می‌کند. فهرست موضوع‌های مورد پژوهش توسط IAU (International Association of Universities) موسسه بین‌المللی دانشگاه‌ها تهیه می‌شود.

۳- نمایه بورس‌ها، فرصت‌ها و جوایز که بیش از ۲۵۰۰ مورد از ۸۰ کشور را نشان می‌دهد.

۴- نمایه بورس‌ها و امکانات پژوهشی که متوقف یا جایگزین شده‌اند.

۵- نمایه مؤسسات اعطاکننده بورس‌ها و فرصت‌های پژوهشی

اهداف انتشار این راهنمای ارزشمند را می‌توان به طور خلاصه به صورت زیر

برشمرد:

۱- مطلع نمودن دانشجویان، استادان، محققان و علاقمندان از وجود چنین امکاناتی (بورس‌ها، فرصت‌ها و جوایز پژوهشی) در سطح دنیا،

۲- کمک به شکوفایی استعداد‌های پژوهشی در گوشه و کنار جهان،

۳- ایجاد انگیزه و کمک به علاقمندانی که حاضرند در قبال دریافت بودجه و یا

امکانات دیگر پژوهش‌های ارزشمندی را انجام دهند،

۴- معرفی سازمان‌های دانشگاهی و تحقیقاتی اعطاکننده بورس‌ها و امکانات.

در ضمن سایت اینترنتی منبع فوق با نشانی زیر قابل دسترس بوده و تازه‌ترین

اطلاعات را ارائه می‌دهد.

www.macmillan-reference.co.uk/grants.htm

دسترسی به شاهکارها و متون ادب فارسی در اینترنت^۱

غناي ادبيات فارسي يکي از افتخارات فرهنگ و تمدن ايران است. متون ادب فارسي نه تنها در طول قرن‌ها در ذهن و زبان ايرانيان جاري بوده است، بلکه شهرت جهاني نيز يافته و بر ادبيات ساير کشورها تأثير گذارده است. اينترنت نيز، به منزله يك فضاي جهاني براي دسترسي به اطلاعات، از اين تأثيرات بي‌نصيب نمانده است. در چند سال اخير، صدها سايت در زمينه ادبيات فارسي ايجاد شده و صدها شاهکار جاويدان در اين زمينه و نيز بسياري از متون نويسندگان و شاعران برجسته ايراني به زبان انگليسي، فرانسوي و تا حدودي فارسي در اينترنت در اختيار جهانيان قرار گرفته است.

براي جستجوي متون ادبيات فارسي در اينترنت، کافي است دو واژه PersianLiterature را در يکي از موتورهاي جستجو تايپ کنيد تا سايتهاي مربوط به آنها بازيايي شود. در ميان آن سايتها، بهتر است سايتهاي مناسب و مفيد را شناسايي کرده و براي استفاده‌هاي بعدي نشانه‌گذاري (Bookmark) کنيد. پيشنهاده ديگر آن است که براي بازيايي متون ادب فارسي از سايتهاي معتبري که چنين اطلاعاتي را در دسترس مي‌گذارند، استفاده کنيد.

iranmania.com يکي از اين سايتها است که ويژه اطلاعات مربوط به ايران است. اين سايت خود داراي يك موتور جستجو مي‌باشد. با جستجوي موضوع Persian Literature يا Persian Poetry و يا نام هر يك از نويسندگان بنام ادب فارسي، مثل sa'di, Hafez ;Khayyam, Ferdowsi و مانند آنها و حتي نويسندگان معاصر مثل Hedayat, Shamlu, Nima Youshij, Sohrab Sepehri و... مي‌توانيد به اطلاعات و متون مربوطه دسترسي پيدا کنيد. يکي ديگر از سايتهاي مرتبط با اطلاعات ايران و ادبيات ايراني، سايت تهران استنفورد يا Information Center & Iranian Cultural Information Center با نشاني زير مي‌باشد: tehran.stanford.edu

الف) برخي از سايتهاي مهم (عمومي) عبارتند از:

1. Persian Poetry (www.iranonline.com/literature/index.html)
2. Numerous Poems by numerous Poets (www.Persia.org/literature/poetry)
3. Iranian Artists (www.kargah.com)
4. Iranian Academy of Persian Language and Literature
(www.persianacademy.ir/)
5. The Foundation for Iranian Studies (www.fis-iran.org)
6. Treasures of Persian Literature
(www.cit.ics.saitamu-u.ac.jp/hobbies/iran)
7. Perslit: Middle East and Islamic Studies Collection

(www.library.cornell.edu/collider/mideast/perslit.htm)

8. Persian Literature (www.navier.aers.psu.edu/~sxb45/p-in-E.html)

9. Persian Literature: Master peieces

(www.griffe.com/projects/worldlit/persia)

10. Persian Literature Classic (www.perlit.sailorsite.net)

11. Ferdowsi Center (www.shahnameh.com)

12. The Internet Classic Archive: The Epic of the Kings

(www.classics.mit.edu/ferdowsi/kings.html)

13. The Internet Classic Archive: The Gulistan of sa'di

(www.classics.mit.edu/sadi/gulistan.html)

14. The Master pieces of sa'di

(www.itsa.ucsf.edu/~ico/poetry/sa'di/titlepage.html)

15. Sa'di: The Gulistan, or Rose Garden

(www.fordhmiedu/halsall/pwh/sadi)

16. Hafez: Life and Poetry (www.zbnet.com/hafia/)

17. Divan Hafez (www.hafez.net)

18. The Internet Classic Archive The Rubaiyat by Omar Khayyam

(www.classics.mit.edu/khayyam/rubaiyat.html)

19. Rubaiyat of Omar Khayyam (www.promotionalguide.com)

20. Masnavi Molavi (www.ee.umanitoba.ca/~masnavi)

21. Rumi – Masnavi (www.rumiorg.uk/masnavi.html)

22. Shamlu's Personal Homepage (www.shamlu.com)

23. Sohrab Sepehri Poems (Farsi Text) ([www.iranonline.com/literature/index-](http://www.iranonline.com/literature/index-sepehri.html)

[sepehri.html](http://www.iranonline.com/literature/index-sepehri.html))

اضافه مي‌شود که برخی از سايتهاي فوق، علاوه بر متن کامل، داراي
تصاويري از آثار ادبي‌نيز مي‌باشند.

در شماره‌هاي قبل اين نشریه دو راه ساده براي جستجو در وب توضیح داده شد:

۱- دانستن نشاني سايت موردنظر و وارد کردن آن در نوار بالاي صفحه
۲- از طريق يکي از نرم‌افزارهاي جستجو (Search engine) مانند Google, Yahoo که آنها نیز در شماره‌هاي گذشته اين نشریه معرفی شده‌اند.
اکنون با توجه به نقش موتورهاي جستجو به عنوان يك ابزار قدرتمند در بازيايي اطلاعات، به معرفي يکي ديگر از موتورهاي جستجو با نشاني اينترنتي www.allthesites.com مي‌پردازيم. اين موتور جستجو داراي ويژگيهاي سادگي، دقت و سرعت زياد (بازيايي در کسري از ثانيه)، حتي در پاينگاه داده‌هاي بزرگ، مي‌باشد. همچنين، نتايج جستجو را با توجه به ميزان مرتبط بودن آن مرتب مي‌کند.

روش جستجو در اين موتور از سه طريق زير امکان‌پذير است:
۱) Mini search (در پائين صفحه) که در واقع يك جستجوي بسيار ساده و عمومي است.

۲) جستجوي ساده:
الف - تمام کلمات جستجو در هر جاي صفحه يا منبع اينترنتي (all of the word) که در واقع يك جستجوي کامل است و نتايج زيادي به همراه دارد (در اين حالت، موتور جستجو از AND استفاده مي‌کند).
ب - بخشي از کلمات جستجو (any of the words) که يك جستجوي بسيار کلي است.

ج - عبارت دقيق (the exact phrase) که کلمات جستجو به طور دقيق به دنبال هم به‌همان صورت که در نظر داريد، جستجو شده و نتايج آن محدود و دقيقتر خواهد شد.

۳) جستجوي پيشرفته:
اين جستجو به شما امکان جستجوي دقيقتر را از طريق محدود کردن دامنه جستجو به زبان خاص (به عنوان مثال سايتهاي انگليسي، آلماني و...) يا جاي خاصي، مانند عنوان و يا حتي نشاني اينترنتي (از طريق پسوند آنها مانند org, com, edu) به جستجو پرداخت. در صورت نياز به راهنمائي در هر قسمت از آن که با علامت؟ مشخص شده است، مي‌توان به راحتی و توضيحات کامل که مخصوص همان بخش مي‌باشد و يا از طريق Help به صورت کلي که در صفحه اول آمده است، به پاسخ لازم رسيد.

آشنایی با کتابهای اطلاع‌رسانی^۱

غراب، ناصرالدین. "معرفی پایگاههای اطلاع‌رسانی اسلامی". تهران: خانه کتاب، ۱۳۷۹. ۱۸۷ ص. پژوهشگرانی که علاقمند به مطالعات اسلامی هستند با استفاده از این کتاب که نشانی‌سایت‌های مختلف را به دست می‌دهد، می‌توانند از طریق اینترنت به جستجوی اطلاعات موردنظر خود بپردازند. در پیشگفتار این کتاب چنین آمده است: "اطلاعات به عنوان يك عنصر کلیدی در ارتباطات، دیدگاهها، گرایشات، جهان‌بینی‌ها، عقاید و معرفت آدمیان را شکل، تغییر و تحت‌تأثیر خود قرار می‌دهد و ممکن است باعث تقویت و تثبیت آنها گردد". از این جهت، می‌توان گفت امروز اطلاعات از منابع اصلی قدرت، کنترل و نفوذ محسوب می‌شود. مسلمانان و کشورهای اسلامی در این عصر پر شتاب، با مجموعه گسترده‌ای از اطلاعات و یافته‌ها در زمینه‌های مختلف مواجه هستند که تأثیر آنها در جهان‌بینی‌ها و عقاید مسلمانان و در طرز رفتار و سلوک آنها جای بسی تأمل، بررسی و کنکاش دارد. در این شرایط برای مقابله با سیطره شبکه‌اطلاع‌رسانی جهانی که بخش اعظم آن تحت سلطه فرهنگ و تمدن غربی است، کشورهای اسلامی خود به تکنولوژی ارتباطی روی آورده و پایگاههای اطلاع‌رسانی اسلامی در حوزه‌های مختلف برای گروهها و قشرهای مختلف بر حسب نیاز و سؤالهای آنها ایجاد کرده‌اند.

در این کتاب پس از پیشگفتار مهم مطالبی تحت ۳ عنوان به شرح زیر آمده است:

استراتژی اطلاع‌رسانی کشورهای اسلامی

شامل ۷ فصل:

- ۱) ویژگیهای اطلاع‌رسانی اسلامی (۵ ساز و کارهای عمده اطلاع‌رسانی اسلامی)
- ۲) اصول استراتژی اطلاع‌رسانی اسلامی (۶ برنامه اطلاع‌رسانی کشورهای اسلامی)
- ۳) کارکردهای عمده اطلاع‌رسانی اسلامی (۷ قانون اخلاق اطلاع‌رسانی اسلامی)

روش کار

معرفی پایگاههای اطلاع‌رسانی اسلامی از طریق سایت [Musalman Top 100](#)

شامل:

- اعتقادات و ارزشها	۱۹۷	سایت	- پایگاههای ورودی به شبکه
- تعلیم و تربیت	۳۴		۶ - پایگاههایی برای غیر مسلمانان
- اقتصاد و بازرگانی	۲۹	"	"۸ - جنگ
- منابع اسلامی	۷۲	"	۱۴ - پایگاههای منطقه‌ای
- سازمانها	۳۳	"	۱۰ - اخبار و گزارشها
			۲۶

- پیوند به سایر سایتهای اسلامی:
دسته‌بندی سایتهای اسلامی بر اساس ترتیب الفبای انگلیسی
دسته‌بندی سایتهای اسلامی بر اساس موضوع

پیوست‌ها

در قسمت پایانی کتاب تحت عنوان پیوستها، ۱۹ سایت مهم نیز معرفی شده است که در اینجا فقط به نشانیهای برخی از آن سایتها اشاره می‌شود:

ISLAMIC SCHOOL www.islamic school.net

THE TRUE RELIGION www.thetrue religion.org

JAMIATUL ULAMA ISLAMIC WEBSITE www.jamiat.org.za/

MUHADDITTH www.muhammadith.com

WORLD ISLAMIC NETWORK. WIN www.winslam.com

HALALCO.Com. Books and Gifts www.halalco.com

ISLAMIC LINKS www.members.aol.com/ahabbak/islam

ZAWAJ.COM www.zawaj.com

WORLD AHLUL BAYT (AS) ISLAMIC LEAGUE www.wabil.com

MUSLIM – BUSINESSES www.muslim-businesses.com